

Rapport

Lokaal bestuur in tijden van corona

Onderzoek naar de houding van Nederlanders over het optreden van hun lokale bestuur ten tijde van de coronacrisis.

In opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2020/069

Datum

mei 2020

Opdrachtgever

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Auteurs

Milan Driessen
Peter Kanne

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Belangrijkste uitkomsten	4
1 Evaluatie coronamaatregelen	6
1.1 Meerderheid tevreden met aanpak kabinet; steun neemt iets af	6
1.2 (Inter)nationaal coronanieuws vaakst gevolgd	7
1.3 Nederlanders tevreden over informatievoorziening Rijksoverheid	8
1.4 Veel waardering voor ministers, lokale bestuurders minder zichtbaar	10
2 Democratie	11
2.1 Verminderde invloed volksvertegenwoordigers geaccepteerd	11
2.2 Democratische tevredenheid op zelfde niveau als in 2018	14
3 Politieke participatie	17
3.1 Tijdelijke wet digitale beraadslaging breed geaccepteerd	17
3.2 Helft participeerde in afgelopen maand	19
3.3 Potentie in online participatievormen	20
4 Onderzoeksverantwoording	22

Belangrijkste uitkomsten

I&O Research voerde in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een landelijk representatief onderzoek uit onder 2.076 Nederlanders van 18 jaar en ouder. Dit onderzoek vond plaats van donderdag 7 tot dinsdagochtend 12 mei 2020.

Democratische tevredenheid lijkt niet negatief beïnvloed te worden door de crisis

In vergelijking met 2018 is de tevredenheid met de gemeentelijke democratie en het gemeentebestuur gelijk gebleven.

De tevredenheid met de democratie in Nederland (dus landelijk) is gestegen: Nederlanders beoordelen de nationale democratie gemiddeld met een 7, een stuk hoger dan de 6,3 die in 2018 nog werd gegeven. Met name onder laag en middelbaar opgeleiden is de tevredenheid ten opzichte van 2018 fors verbeterd.

Brede acceptatie van verminderde invloed volksvertegenwoordigers, mits tijdelijk

De verminderde invloed van gekozen volksvertegenwoordigers op het coronabeleid –als gevolg van de noodverordeningen– wordt over het algemeen niet als problematisch ervaren, zolang dat maar tijdelijk is. De manier waarop het coronabeleid tot stand komt vraagt om vertrouwen in het democratische proces. Burgers die ontevreden zijn met het democratisch functioneren zijn dan ook minder tevreden met de gang van zaken.

Digitale participatie vooral relevant voor reeds participerende burger

Er is brede acceptatie van de Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming: 84 procent vindt het acceptabel. Onder politiek ontevreden burgers is dat 65 procent.

Er bestaat potentieel voor digitale participatievormen als online gemeenteraadsvergaderingen of online informatiebijeenkomsten. Vooral burgers die op andere manieren al (offline) participeren zeggen dat ook online te willen doen. Dat geldt voor zowel laag- als hoogopgeleide burgers. De kloof met niet-participerende burgers kan daarentegen vergroten, aangezien deze groep zichzelf minder snel ziet aansluiten. Toch overweegt ongeveer een kwart van de niet-participerende burgers eens aan te sluiten bij een digitale informatiebijeenkomst (24%).

Nederlanders kijken vooral naar het landelijke beleid en landelijke bestuurders

Ruim negen op de tien Nederlanders volgen het nationale coronanieuws en drie tot vier op de tien volgen (ook) regionaal coronanieuws.

Merendeel is tevreden met aanpak kabinet, maar dit neemt wel iets af

Een ruime meerderheid van de Nederlanders staat achter de aanpak van het kabinet met betrekking tot economie (63%), de gezondheid van Nederlanders (80%) en de versoepeling van de lockdown (75%). In vergelijking met twee maanden geleden is de steun wel iets gedaald.

Optreden gemeentebestuur nog weinig bekend bij Nederlanders

Hoewel Nederlanders vaker tevreden dan ontevreden zijn over het optreden van en informeren door de gemeenten, zijn veel mensen onbekend met beiden. Een derde (31%) weet niet hoe tevreden ze zijn met de handhaving van maatregelen in de gemeente.

Een vijfde van de burgers is ontevreden met de communicatie over coronamaatregelen door de gemeente (21%). Dit lijkt vooralsnog weinig gevolgen te hebben, maar zou dat wel kunnen hebben bij een eventuele overheveling van taken naar de gemeenten.

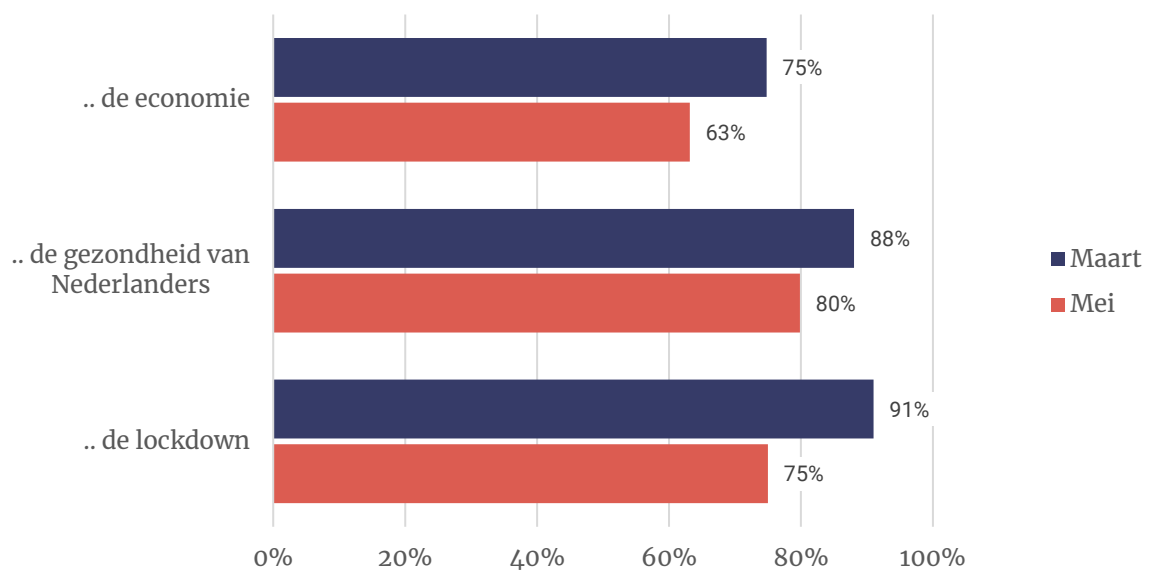
1 Evaluatie coronamaatregelen

1.1 Meerderheid tevreden met aanpak kabinet; steun neemt iets af

Een ruime meerderheid van de Nederlanders staat grotendeels of volledig achter de aanpak van het kabinet. Nederlanders zijn het meest tevreden over de aanpak met betrekking tot de volksgezondheid: acht op de tien (80%) staan hier nu grotendeels of volledig achter. Dat is iets minder dan twee maanden terug, toen 88 procent dat vond.

Met betrekking tot de economie staan ruim zes op de tien Nederlanders achter de aanpak van het kabinet (63%). In maart stond driekwart hier nog achter.

Driekwart van de Nederlanders staat achter de plannen van het kabinet om de lockdown en de gedragsbeperkende maatregelen geleidelijk aan te versoepelen. In maart stond nog 91 procent achter de plannen.

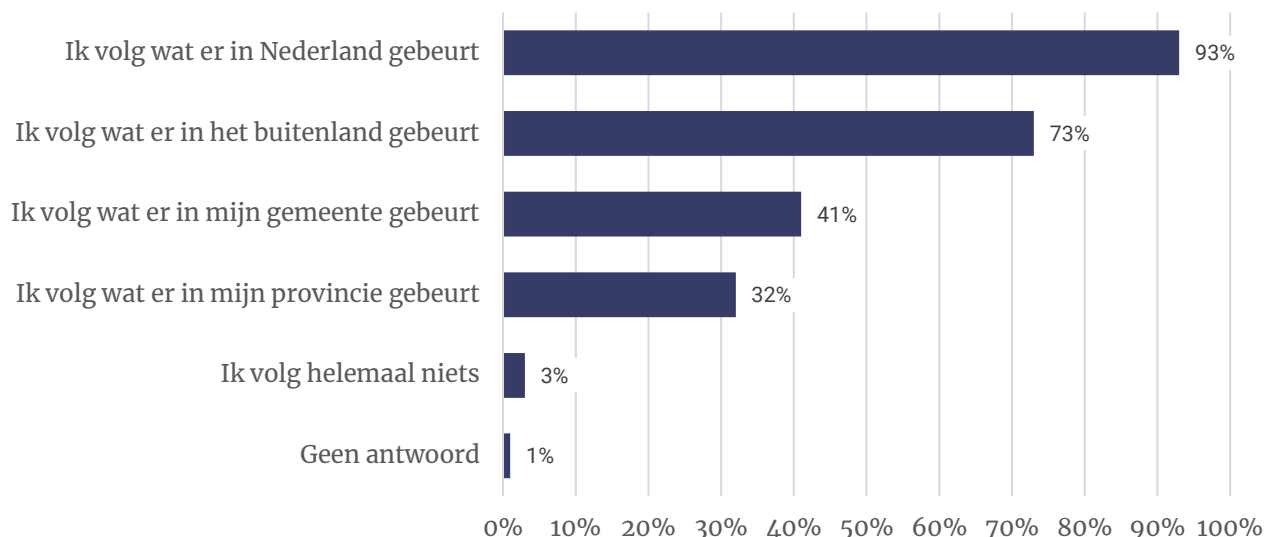

Figuur 1. In welke mate staat u achter de aanpak van de coronacrisis door het kabinet als het gaat om: de economie, de gezondheid van Nederlandse burgers en de lockdown?¹

¹ Deze vragen zijn onderdeel van de maandelijkse I&O Research Corona Continu metingen

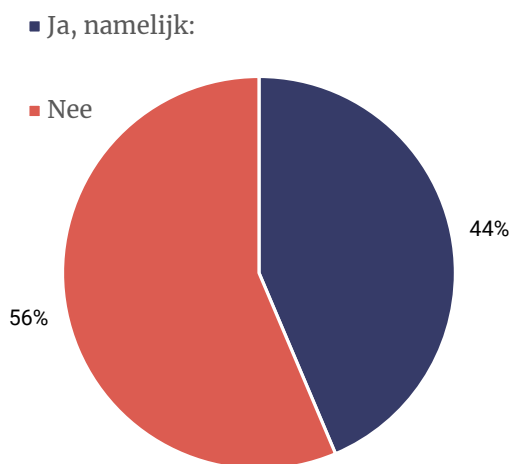
1.2 (Inter)nationaal coronanieuws vaakst gevolgd

Bijna alle Nederlanders volgen wat er gebeurt met betrekking tot de coronamaatregelen. Negen op de tien (93 %) geven aan te volgen wat er in het land gebeurt en ongeveer driekwart van de Nederlanders volgt ook wat er in het buitenland gebeurt. Drie procent geeft aan niets te volgen. Minder dan de helft geeft aan te volgen wat er in de gemeente gebeurt (41%) en ongeveer een derde doet dat voor de provincie (32%).

Figuur 1. Kunt u met betrekking tot het nieuws over de coronacrisis aangeven welke van de volgende omschrijvingen het beste bij u passen?

Bijna de helft van de Nederlanders (44%) heeft van hun gemeente wel iets gehoord, gezien of gelezen over de aanpak van de coronacrisis.

In de open antwoorden komt vaak terug dat:

- men zich op de hoogte houdt van gemeentenieuws via de lokale en regionale krant
- inwoners ook via sociale media berichten van hun gemeente meekrijgen

Figuur 2. Heeft u van uw gemeente iets gehoord, gezien of gelezen over de aanpak van de coronacrisis?

1.3 Nederlanders tevreden over informatievoorziening Rijksoverheid

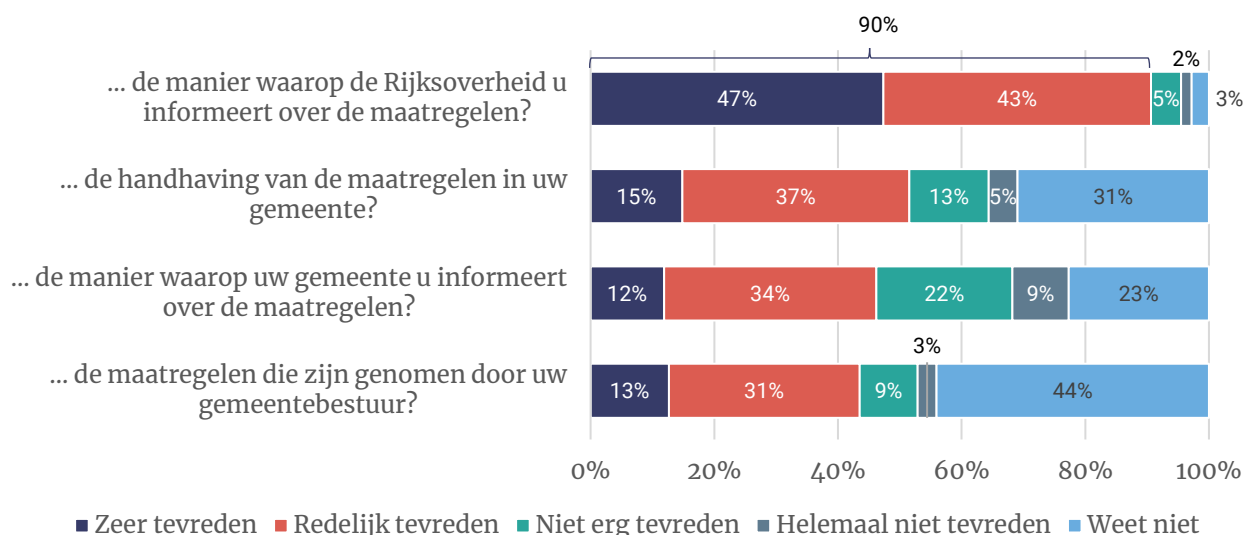
De meeste Nederlanders zijn tevreden met de communicatie vanuit de Rijksoverheid: 90 procent is daar redelijk of zeer tevreden over.

Men is minder tevreden over de communicatie vanuit de gemeente: minder dan de helft geeft aan tevreden te zijn hierover (46%). Ongeveer een derde (31%) is niet erg of helemaal niet tevreden met de communicatie vanuit de gemeente.

Ongeveer de helft is tevreden met de handhaving in de eigen gemeente (52%). Een op vijf (18%) is niet tevreden met de handhaving en een derde (31%) weet niet hoe tevreden ze zijn met de handhaving in de gemeente.

Wat betreft de maatregelen die door gemeenten zijn genomen -in strikte zin door de veiligheidsregio's, zie ook paragraaf 2.1- is bijna de helft van de Nederlanders onwetend: 44 procent kan hierover geen oordeel geven. Evenzoveel Nederlanders geven aan tevreden te zijn met de genomen maatregelen.

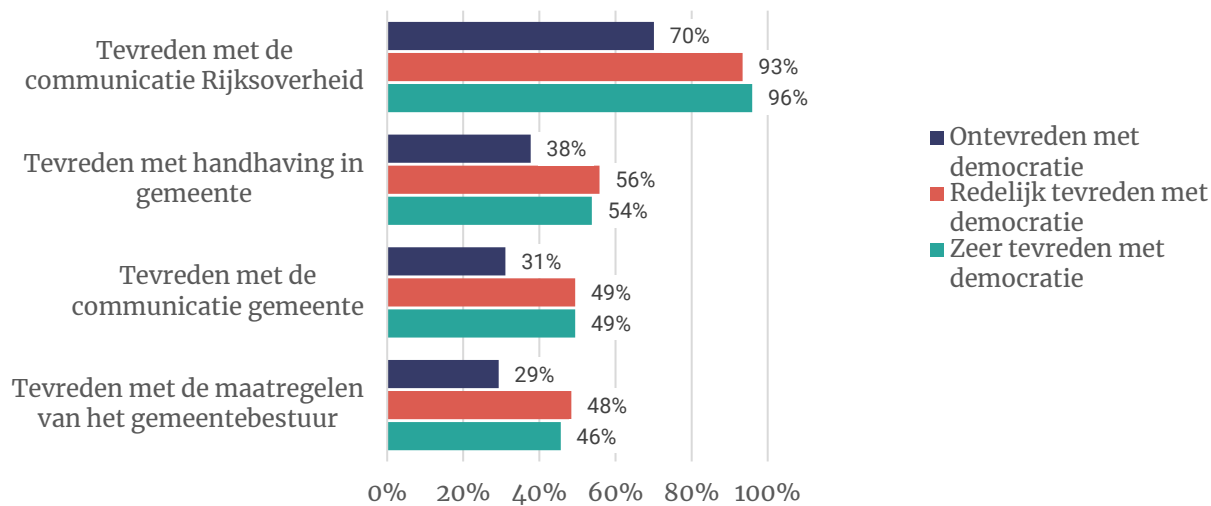
De relatief hoge percentages voor de categorie 'weet niet' zijn illustratief voor de mate waarin de gemeentes zichtbaar zijn in de coronacrisis: veel Nederlanders kijken juist naar het Rijk en weten niet zo goed wat de gemeente doet. Tegelijkertijd zien we dat een derde van de ondervraagden (31%) niet tevreden is met de communicatie vanuit het gemeentebestuur.

Figuur 3. Als u denkt aan alle maatregelen die te maken hebben met de coronacrisis, in hoeverre bent u dan tevreden met ..

De tevredenheid met de communicatie, handhaving en maatregelen hangt samen met de tevredenheid over het democratisch functioneren van Nederland, de democratische tevredenheid. Mensen die de Nederlandse democratie een vijf of lager geven zijn ook minder vaak tevreden met de manier waarop Rijksoverheid - en gemeente (49%) hen informeren dan mensen die de democratie in Nederland een acht of hoger geven (respectievelijk 70 en 29% is daar tevreden over).

Figuur 4. Tevredenheid met optreden gemeente en Rijksoverheid. Uitgesplitst naar tevredenheid met democratie (zie H2)

1.4 Veel waardering voor ministers, lokale bestuurders minder zichtbaar

In deze crisis kijken Nederlanders vaker naar landelijke dan naar lokale bestuurders of politici. Nagenoeg alle burgers hebben iets van premier Rutte gehoord, gezien of gelezen (97%). De burgemeester is de lokale bewindsvoerder met het meeste bereik onder burgers (36%). De optredens van beide worden zeer goed gewaardeerd: 85 procent is tevreden over de burgemeester en 89 procent is tevreden over premier Rutte.

Bijna alle Nederlanders (97%) hebben iets gezien, gehoord of gelezen van premier Rutte met betrekking tot de coronacrisis. Daarmee scoort de premier het hoogst.

Ongeveer negen op de tien (89%) zijn ook tevreden met zijn optredens. Acht op tien Nederlanders (82%) geven aan iets vernomen te hebben van andere ministers en 90 procent is tevreden met hun optreden in de coronacrisis².

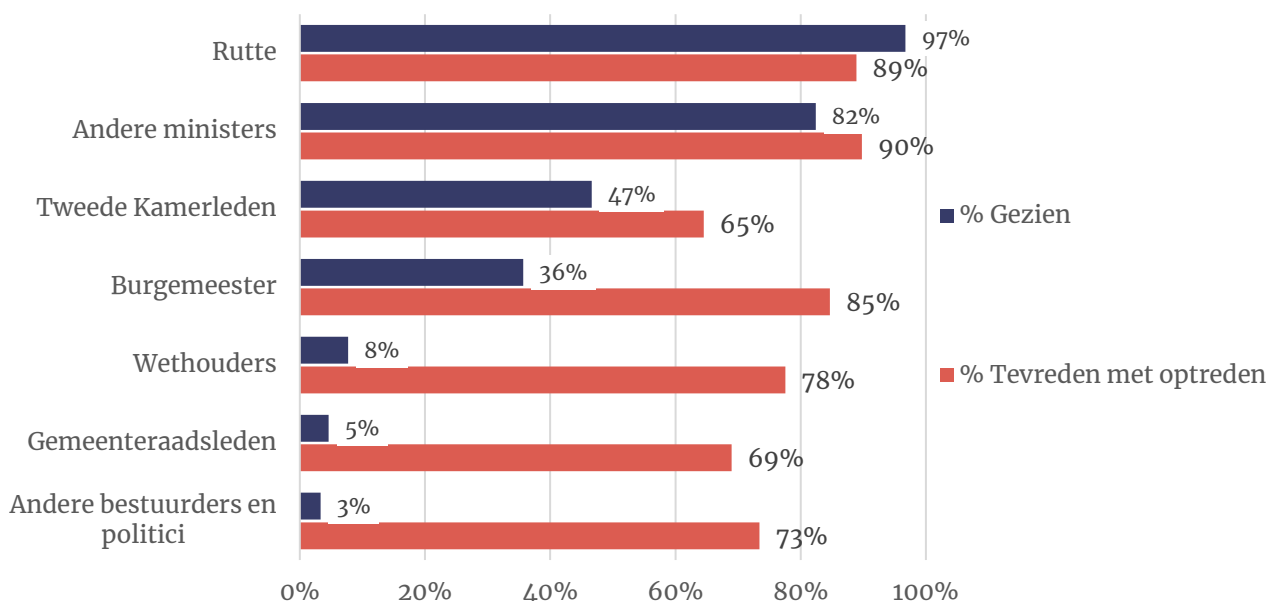
Ongeveer de helft van de Nederlanders heeft iets gehoord, gezien of gelezen van of over Tweede Kamerleden in deze coronacrisis (47%), ruim een derde noemt hun burgemeester (36%).

De tevredenheid met het optreden van Tweede Kamerleden is het laagst van alle uitgevraagde groepen, twee derde (65%) is tevreden met hun optreden.

Over het optreden van de burgemeester 85 procent tevreden.

Wethouders en gemeenteraadsleden worden maar zelden genoemd (8% en 5% respectievelijk), maar men is over het algemeen tevreden met hun optreden (78% en 69% is hier tevreden mee).

Drie procent van de ondervraagden heeft ook iets van andere bestuurders en politici iets gezien, gehoord of gelezen. Gevraagd naar wie ze bedoelen worden bijvoorbeeld de voorzitters van de Veiligheidsregio's of Jaap van Dissel van het RIVM³ genoemd.

Figuur 5. Van welke van onderstaande bestuurders of politici heeft u iets gezien, gehoord of gelezen met betrekking tot de coronacrisis? Hoe tevreden of ontevreden bent u over onderstaande bestuurders of politici als het gaat om hun optreden in de coronacrisis?

² We hebben deze vraag niet gesteld per minister.

³ Al is dit geen bestuurder.

2 Democratie

2.1 Verminderde invloed volksvertegenwoordigers geaccepteerd

We hebben Nederlanders ook gevraagd wat ze vinden van de manier waarop de coronamaatregelen tot stand komen, in het bijzonder dat via noodverordeningen de Veiligheidsregio's de facto het beleid verzorgen. We legden hen het volgende voor:

Het kabinet heeft verschillende (tijdelijke) noodmaatregelen afgekondigd om de coronacrisis het hoofd te bieden, zoals 1,5 meter afstand houden, het tijdelijk sluiten van horeca en de Noodmaatregel Overbrugging voor behoud van Werkgelegenheid (NOW).

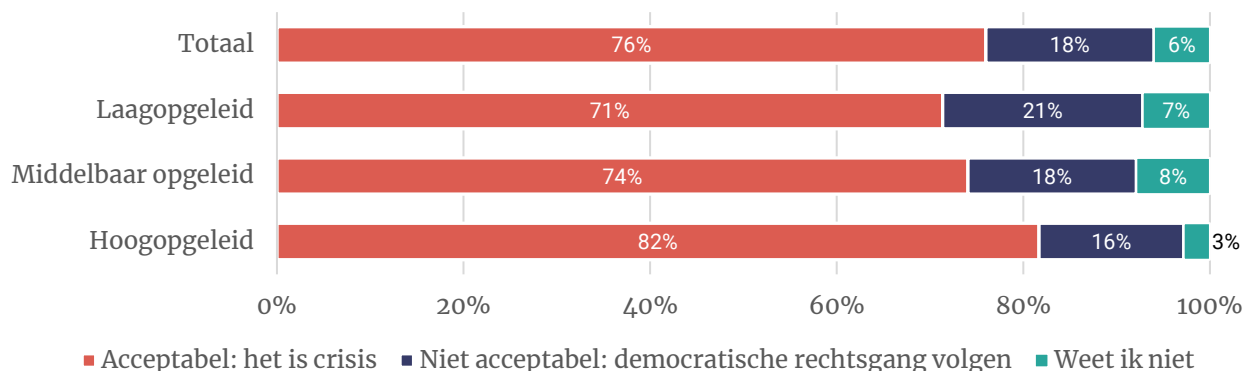
Deze maatregelen zijn genomen door de regering, nog voordat de Tweede Kamer hiermee heeft ingestemd.

Op regionaal niveau bepalen de Veiligheidsregio's welke maatregelen er gelden (bijvoorbeeld m.b.t. recreatie, kamperen en sporten). De gemeenteraden hebben hier geen invloed op.

Dit betekent dat onze gekozen volksvertegenwoordigers in bijvoorbeeld Tweede Kamer en gemeenteraden minder invloed hebben op de noodmaatregelen dan ze normaal gesproken hebben op beleid. Omdat er een noodsituatie is, wordt dit nu toegestaan.

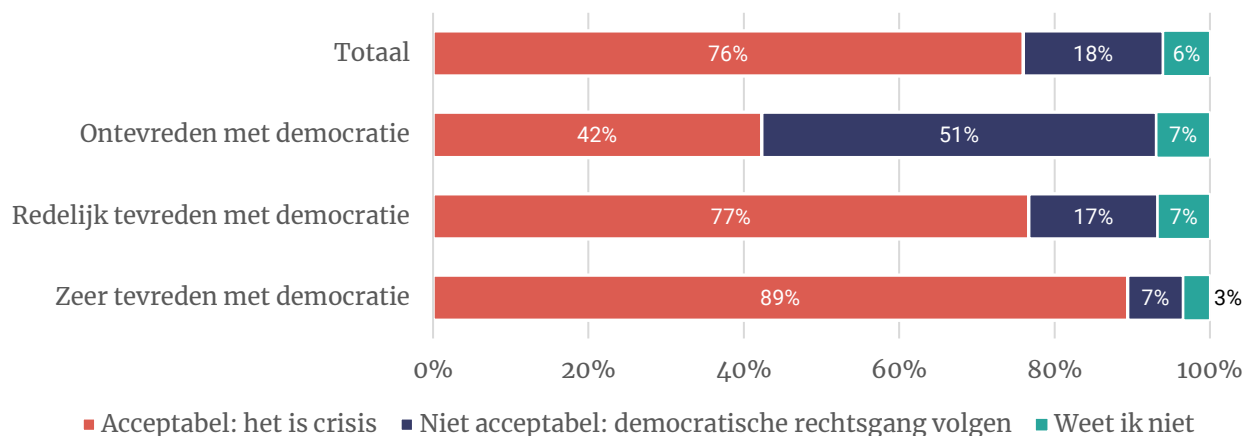
Driekwart van de Nederlanders (76%) vindt het acceptabel dat onze democratisch gekozen volksvertegenwoordigers tijdelijk minder invloed op het coronabeleid hebben. Achttien procent vindt het niet acceptabel, zij vinden dat ook in tijden van crisis de gangbare democratische rechtsgang gevolgd moet worden.

De verminderde invloed van volksvertegenwoordigers op het coronabeleid wordt breed geaccepteerd, maar er bestaan verschillen naar achtergrondkenmerken. Vrouwen vinden het bijvoorbeeld vaker acceptabel (79%) dan mannen (73%), hoogopgeleiden vaker (82%) dan laagopgeleiden (71%).

Figuur 6. Wat vindt u ervan dat onze gekozen volksvertegenwoordigers tijdelijk minder invloed hebben op het coronabeleid? Uitsplitsing naar opleidingsniveaus.

Grotere verschillen vinden we tussen burgers die de Nederlandse democratie een onvoldoende geven (een 5 of lager) en burgers die zeer tevreden zijn over het democratisch functioneren (een 8 of hoger; zie §2.2). Van de eerste groep – ontevreden Nederlanders – is de helft (51%) van mening dat het onacceptabel is dat onze gekozen volksvertegenwoordigers tijdelijk minder invloed hebben op het coronabeleid. Datzelfde geldt maar voor 7 procent van de tweede groep – zeer tevreden – Nederlanders.

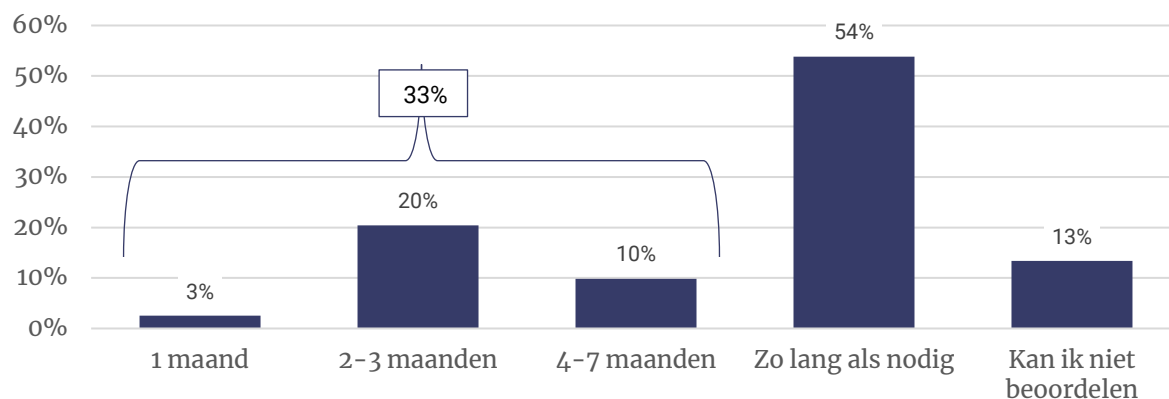

Figuur 7. Wat vindt u ervan dat onze gekozen volksvertegenwoordigers tijdelijk minder invloed hebben op het coronabeleid? Uitsplitsing naar tevredenheid met democratie.

Degenen die de tijdelijke verminderde invloed op het coronabeleid acceptabel vinden hebben we vervolgens gevraagd hoe lang dit van hen mag duren.

Meer dan de helft (54%) zegt ‘zo lang als nodig is volgens de regering’. Dertien procent geeft aan dat ze dat niet kunnen beoordelen.

Een derde (33%) geeft aan deze situatie maar een beperkte tijd te accepteren, grofweg twee tot vier maanden.

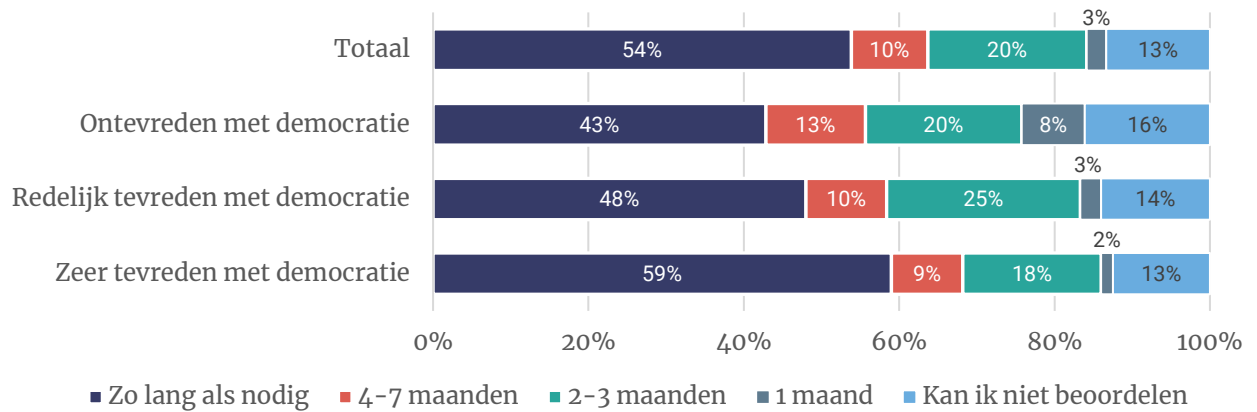

Figuur 8. Hoe lang mag deze situatie – dat volksvertegenwoordigers tijdelijk minder invloed hebben – wat u betreft duren? Basis: respondenten die het ‘acceptabel vinden dat onze volksvertegenwoordigers tijdelijk minder invloed hebben’ (N = 1.568).

Of men vertrouwt op de regering (‘zo lang als nodig is volgens de regering’) hangt ook samen met hoe tevreden men is met de democratie. Van de Nederlanders die zeer tevreden zijn met de democratie zijn zes op de tien van mening dat de situatie zo lang mag duren als nodig is volgens de regering (59%). Twee procent vindt daarentegen dat het maximaal een maand mag duren.

Onder de ontevreden en geven ruim vier op de tien aan (43%) dat het zo lang als nodig mag duren en 8 procent dat het maximaal een maand mag duren.

Burgers die ontevreden zijn met de manier waarop de democratie functioneert zijn kritischer over de verminderde invloed van volksvertegenwoordigers, vinden deze vaker onacceptabel en als ze deze nu nog acceptabel vinden dan maar voor kortere tijd. Anderzijds zien we dat de meerderheid van hen aangeeft het niet te kunnen beoordelen (16%) óf op de regering om de situatie zo lang als nodig is te behouden (43%; samen 59%).

Figuur 9. Hoe lang mag deze situatie – dat volksvertegenwoordigers tijdelijk minder invloed hebben – wat u betreft duren? Basis: respondenten die het acceptabel vinden dat volksvertegenwoordigers tijdelijk minder invloed hebben op coronabeleid (N = 1.568)

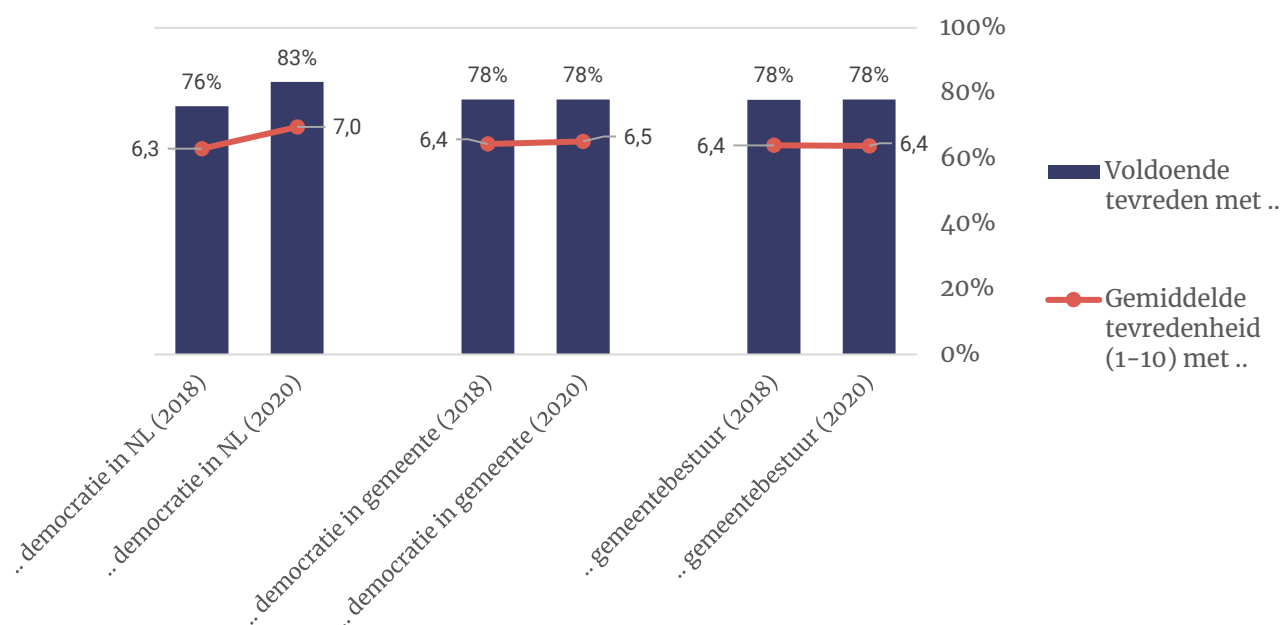
2.2 Democratische tevredenheid op zelfde niveau als in 2018

De crisis waar we nu in zitten heeft voorsnog geen invloed op de tevredenheid met de lokale democratie of het gemeentebestuur.

De waardering van de democratie in de gemeente is gelijk gebleven (6,4 om 6,5) evenals het percentage personen dat de gemeentelijke democratie een voldoende geeft (een 6 of hoger: 78%, zie ook tabel 1). De waardering voor het gemeentebestuur is gelijk aan die in mei 2018: gemiddeld een 6,4 en 78 procent geeft het gemeentebestuur een voldoende.

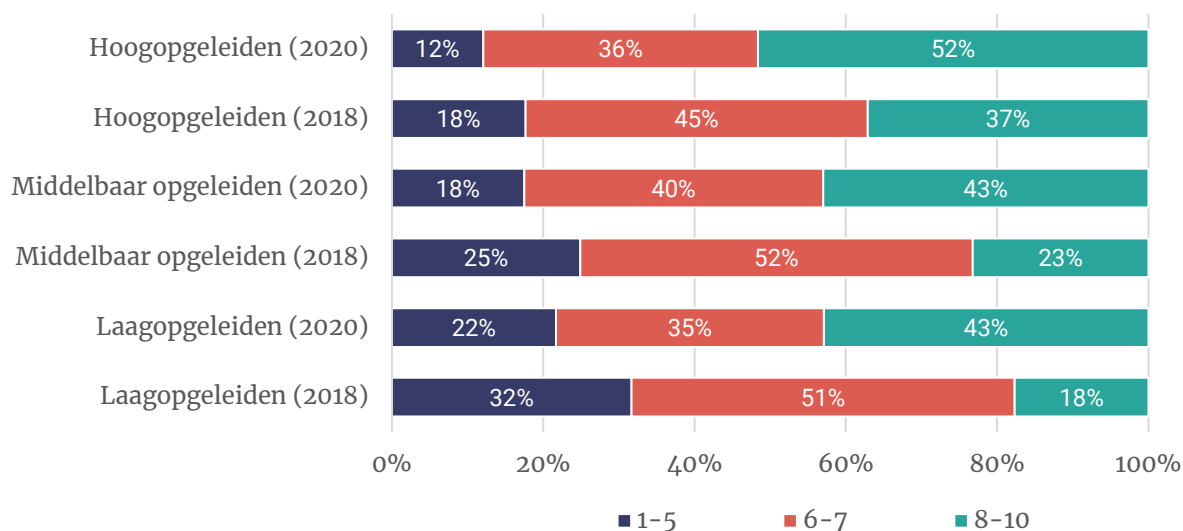
De manier waarop de democratie in Nederland functioneert wordt nu zelfs beter beoordeeld dan in maart 2018, voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen: nu geeft 83 procent de Nederlandse democratie een voldoende (6 of hoger), in 2018 was dat 76 procent. Het gemiddelde cijfer dat Nederlanders geven is gestegen van een 6,3 in 2018 naar een 7,0 nu.

Dit komt overeen met de bevinding dat de crisis en de aanpak daarvan vooral een landelijke aangelegenheid is, waarbij burgers vooral kijken naar de Rijksoverheid (en deze zeer goed waarderen wat vermoedelijk zijn weerslag heeft op het oordeel over de democratie).

Figuur 10. Hoe tevreden bent u in het algemeen met de manier waarop de democratie in Nederland en in uw gemeente werkt? En het gemeentebestuur van uw gemeente? Gepercenteerd zonder 'weet niet'-categorie.

Onder alle opleidingsniveaus is de tevredenheid over het functioneren van de Nederlandse democratie toegenomen. De toegenomen tevredenheid onder laag- en middelbaar opgeleiden springt het meest in het oog: in maart 2018 gaf 18 procent van laagopgeleiden de Nederlandse democratie een acht of hoger, in mei 2020 is dit 43 procent.

Figuur 11. Hoe tevreden bent u in het algemeen met de manier waarop de democratie in Nederland werkt? Meting maart 2018 (N = 2.076) en mei 2020. Gepercentageerd zonder 'weet niet' categorie.

Burgers die hun gemeentelijke democratie met een onvoldoende beoordeelden hebben we gevraagd dat verder toe te lichten. Hieruit bleek dat de meeste van hen ontevreden zijn met de prestaties van de gemeentelijke politiek en het gemeentebestuur (zoals: ‘college is onzichtbaar’, ‘er wordt niet geluisterd naar de mening van inwoners’, ‘buitensluiten van de plaatselijke politieke partij’).

Slechts enkele toelichtingen spitsen zich toe op corona-specifieke gevallen. Een deelnemer verwoordt het zo:

“Er zijn noodverordeningen die niet gecontroleerd kunnen worden. De raad komt digitaal bij elkaar. Dat werkt niet goed en is voor burgers maar moeilijk te volgen.”

Tabel 1. Democratische tevredenheid

Hoe tevreden of ontevreden bent u in het algemeen op een schaal van 1 tot 10 met ...	.. de manier waarop de democratie op dit moment in Nederland werkt?	.. de manier waarop de democratie op dit moment in uw gemeente werkt?	.. het gemeentebestuur van uw gemeente?
8-10 (Zeer tevreden)	45%	22%	20%
6-7 (Redelijk tevreden)	36%	33%	45%
1-5 (Ontevreden)	16%	15%	18%
Weet ik niet	3%	31%	17%

Totaal

100%

100%

100%

---

3 Politieke participatie

3.1 Tijdelijke wet digitale beraadslaging breed geaccepteerd

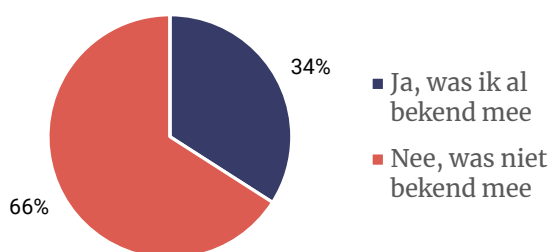
We vroegen Nederlanders of ze bekend waren met de Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming die op 9 april jl. in werking trad en in hoeverre ze het acceptabel vinden dat volksvertegenwoordigers besluiten nemen via beeldbellen.

Eerst legden we de volgende tekst voor:

Op 9 april 2020 is de Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming aangenomen die het volksvertegenwoordigers (in de gemeenteraad en Provinciale Staten) mogelijk maakt om via beeldbellen besluiten te nemen.

Deelnemers aan de vergaderingen moeten dan wel herkenbaar zijn.

Vóór de coronacrisis kon er alleen gestemd worden als men fysiek aanwezig was bij de vergadering.

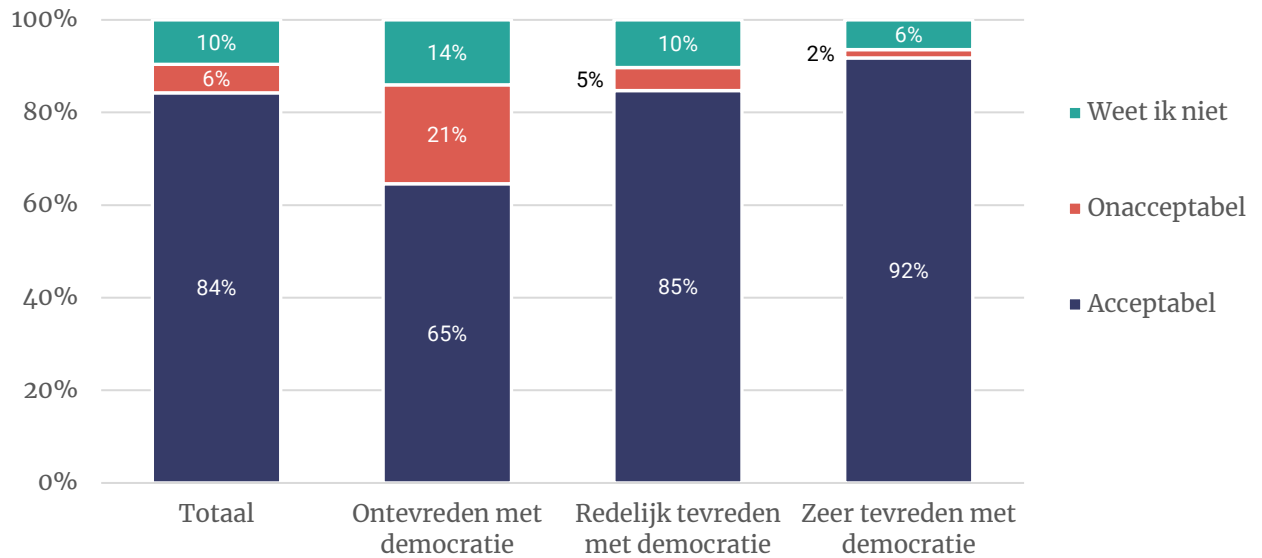

Een derde (34%) zegt hiermee bekend te zijn voorafgaand aan de vragenlijst.

Ruim acht op de tien Nederlanders (84%) vinden de Tijdelijke wet acceptabel, 6 procent vindt haar onacceptabel en 10 procent weet het niet. Onder burgers die ontevreden zijn met het functioneren van de democratie vindt 21 procent de Tijdelijke wet onacceptabel.

Figuur 12. Was voor u aan deze vragenlijst begon bekend met deze tijdelijke wet?

De (on)tevredenheid met de manier waarop de democratie functioneert lijkt ook hier een belangrijke voorspeller van hoe acceptabel men het overheidshandelen vindt. Gebrek aan vertrouwen in en ontevreden met volksvertegenwoordigers en het democratische proces komen uit de open antwoorden ook naar voren.

Figuur 13. Vindt u het acceptabel of onacceptabel dat volksvertegenwoordigers in gemeenteraad en Provinciale Staten besluiten nemen via beeldbellen? Uitsplitsing naar tevredenheid met democratie (zie H2)

Tabel 2. Selectie van open antwoorden

Waarom vindt u deze maatregel onacceptabel?

Die mensen krijgen een riant salaris dan moet je aanwezig zijn

Er is onvoldoende veiligheid ingebouwd als het gaat om beeldbellen

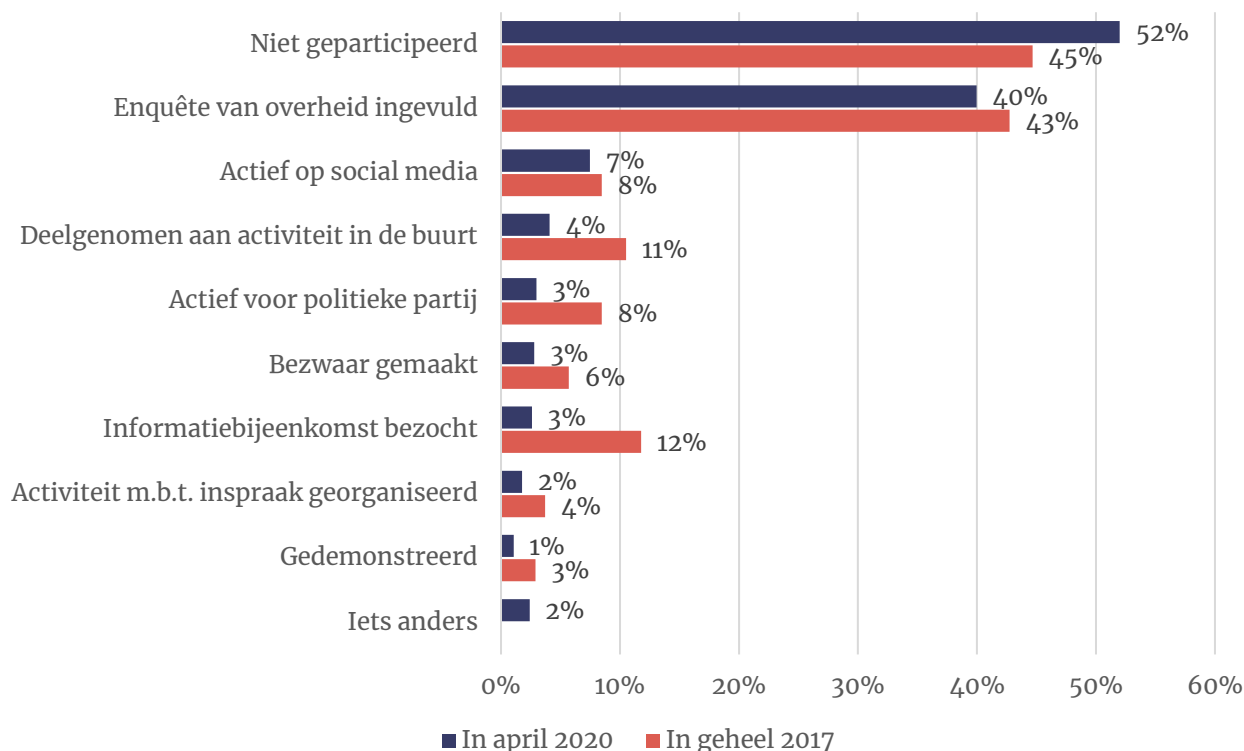
Kan mee gefraudeerd worden

Volgens mijn gevoel is dit niet acceptabel, te makkelijk

3.2 Helft participeerde in afgelopen maand

In de afgelopen maand heeft ongeveer de helft van de burgers niet geparticipeerd (52%). De andere helft (48%) dus wel. De meest gedane activiteit op het gebied van inspraak en participatie is het invullen van een enquête: vier op de tien geven aan een enquête van de overheid te hebben ingevuld (40%). Dit percentage is naar alle waarschijnlijk een overschatting doordat men ook onze eigen vragenlijsten meeneemt⁴.

In onderstaande figuur zijn de percentages voor dezelfde activiteiten gegeven over het gehele jaar 2017. De grootste verschillen zien we voor het bezoeken van een informatie- of inspraakbijeenkomst en deelname aan een activiteit in de buurt.

Figuur 14. Welke van de onderstaande activiteiten heeft u in de afgelopen maand/afgelopen twaalf maanden gedaan op het gebied van inspraak en participatie?

⁴ Leden van het I&O Research Panel ook deel kunnen nemen aan vragenlijsten die we in opdracht van de (Rijks)overheid uitvoeren, maar we ook vragenlijsten uitzetten over het thema overheid.

3.3 Potentie in online participatievormen

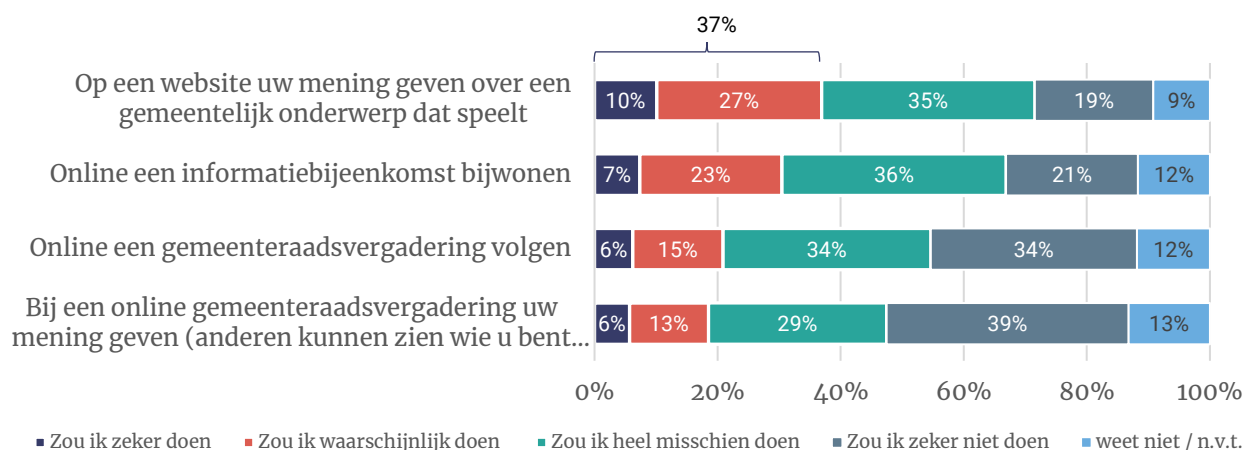
We hebben Nederlanders gevraagd aan te geven hoe bereidwillig ze zijn om op verschillende manieren online te participeren in hun gemeente.

Ruim een derde (37%) zou waarschijnlijk of zeker op een website zijn of haar mening geven over een gemeentelijk onderwerp.

Drie op de tien zouden waarschijnlijk of zeker een informatiebijeenkomst bijwonen (30%).

Ongeveer een op de vijf (21%) zou waarschijnlijk of zeker een online gemeenteraadsvergadering volgen en 19 procent zou zijn of haar mening geven bij zo'n vergadering.

Een simpele rekensom leert ons dat daar 2 procentpunt verschil in zit: de meeste burgers die online een gemeenteraadsvergadering zouden volgen willen ook hun mening wel geven.

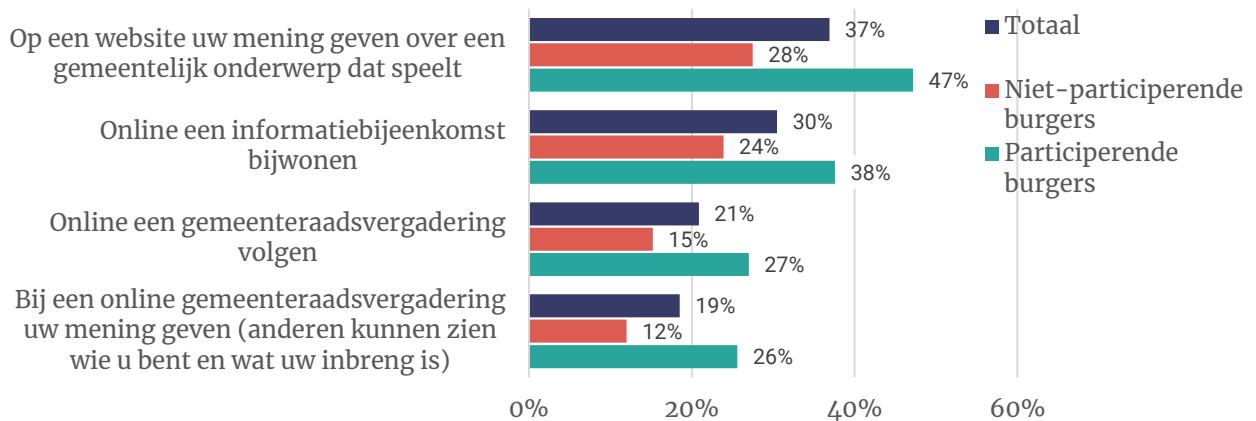

Figuur 15. In hoeverre zou u bereid zijn om online te participeren in uw gemeente? Kunt u voor elke online activiteit aangeven hoe groot de kans is dat u dat zou doen?

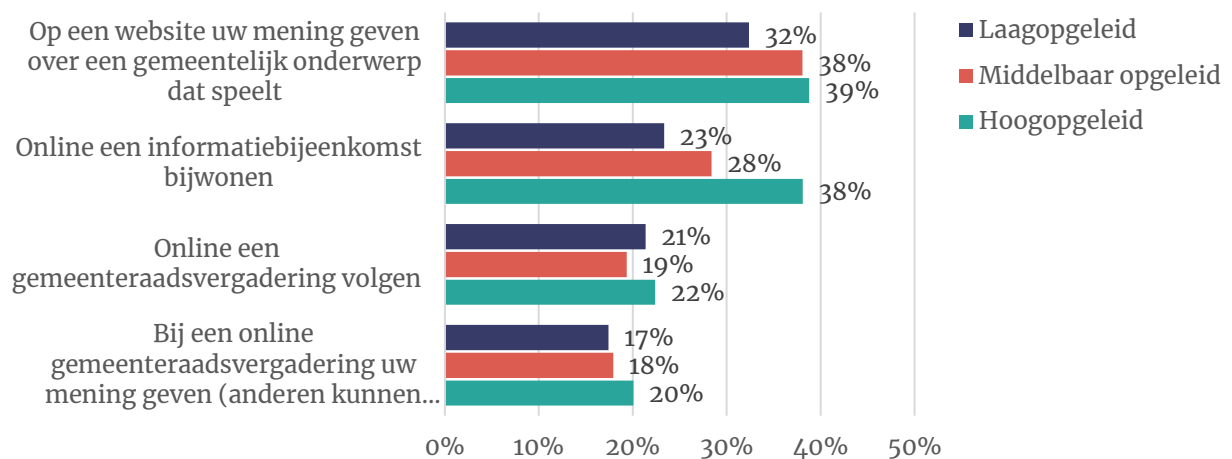
Burgers die in de afgelopen maand één of meer activiteiten op het gebied van inspraak en participatie hebben gedaan (participerende burgers) zijn op alle vier de vormen van online participatie sneller van plan om mee te doen dan burgers die niet participeren. Bijna de helft van de participerende burgers (47%) wil zijn of haar mening op een website geven, onder de niet-participerende burgers is dit 28 procent.

Ook het bijwonen van een online informatiebijeenkomst (38 om 24%), het volgen van een online gemeenteraadsvergadering (27 om 15%) en de mening geven bij zo'n vergadering (26 om 12%) denken participerende burgers sneller mee te doen dan niet-participerende burgers.

Deze verschillen zijn groter dan naar bijvoorbeeld opleidingsniveau (zie figuur 17).

Figuur 16. In hoeverre zou u bereid zijn om online te participeren in uw gemeente? Kunt u voor elke online activiteit aangeven hoe groot de kans is dat u dat zou doen? 'Zou ik waarschijnlijk of zeker doen'. Uitgesplitst naar mate van participatie; participerende burgers hebben ten minste één activiteit op het gebied van inspraak en participatie gedaan.

Figuur 17. In hoeverre zou u bereid zijn om online te participeren in uw gemeente? Kunt u voor elke online activiteit aangeven hoe groot de kans is dat u dat zou doen? 'Zou ik waarschijnlijk of zeker doen'. Uitgesplitst naar opleidingsniveau.

4 Onderzoeksverantwoording

Verantwoording

I&O Research voerde een landelijk representatief onderzoek uit onder 2.076 Nederlanders van 18 jaar en ouder. Dit onderzoek vond plaats van donderdag 7 tot dinsdagochtend 12 mei 2020.

De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. Het grootste deel van de deelnemers is afkomstig uit het I&O Research Panel (n=1.916). Daarnaast zijn 160 deelnemers via PanelClix benaderd om deel te nemen aan dit onderzoek.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van 2.076 uitkomst van 50 procent is er sprake van een marge van plus of min 2,1 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties. I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

